

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.
Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Državni zbor.

Dunaj, 5. svečana.

Proračunski odsek. — Sol.

Poročevalec je poslanec dr. Žitnik, ki navaja sledeče podatke: Redni in izredni stroški za dobavo in odkup soli ter prodajo se za l. 1908 proračunavajo na 14 mil. 857.000 kron, dohodki pa na 47.552.000 K, torej bode prebitok iznašal okroglo 32 mil. 695.000 K ali manj 1.316.250 K kakor v l. 1907.

Skupni stroški za dobavo soli se pomnože za 1.449.650 K, in sicer v prvi vrsti za 925.320 K, ki se proračunajo za delavske hiše, vodovode, šole, bolnišnice itd. Plače uradnikov se zvišajo približno za 100.000 K, delavske plače pa za 150.000 K. Soli bode država v l. 1908 dobila in odkupila: kuhinjske 2.472.500 met. stotov, živinske 509.000, tovarniške in gnojil 774 tisoč 630, poleg tega pa 1.673.300.

Poročevalec pri tej priliki navaja že znane želje prebivalstva, naj bi se znižala cena kuhinjski in živinski soli, pomnožile državne prodajalnice in cena soli izjednačila povsod. Končno predlaga resolucijo: Vladi se iznova nujno naroča, naj toliko zniža ceno kuhinjske in živinske soli, da bo v istini povsod za ljudstvo cenejša, ter nadaljuje dobrodelnje naprave za delavce pri raznih salinah.

Odkrito izjavim, pravi poročevalec, da bi revnemu ljudstvu več koristili, ko bi do skrajne meje znižali ceno soli, nego pa davek od sladkorja. Na drugi strani pa tudi ne smemo prezreti, da bi bila vsaj tovarniška in živinska sol morda še dražja, ko bi dobava bila v zasebnih rokah. Vlada pa se vedno izgovarja, da z ozirom na državne finance ne more znižati cene soli. Vlada namreč pravi: Neznatno znižanje itak nikomur ne koristi, če pa se cena zniža le za 4 vinarje pri kilogramu, ima država že 9 milijonov izgube. To pa nas ne sme motiti. Z vso odločnostjo moramo zahtevati, da se zniža cena.

V istem smislu govori češki agrarec Stanek, ki predlaga enako resolucijo.

Baron Rolsberg utemelji resolucijo. Finančno in poljedelsko ministrstvo naj poizvedujeta, ali je mogoče v Vielički do-

biti solne odpadke, ki bi se mogli vporabiti za živino.

Koroški poslanec Walcher z vso ogorčenostjo graja finančno upravo, ki prezira vse resolucije proračunskega odseka že dolgo vrsto let. Odsek in zbornica sklepa, naj vlada zniža ceno soli, toda finančno ministrstvo se ne ozira na te sklepe. Govornik iznova predlaga naslednje resolucije: 1. Vladi se naroča, naj poroča odseku, kaj je v zadnjih 10 letih ukrenila z ozirom na razne predloge in resolucije, ki zahtevajo cenejšo sol. 2. Vladi se naroča, da zniža ceno kuhinjske soli na 12, oziroma na 14 vinarjev, ceno živinski soli na 4 vin. 3. Vlada naj pomnoži skladišča za sol, ki naj se prodaja po enotnih cenah. 4. Vlada naj odpravi spediterje ter omogoči prodajo soli brez prekupcev. V ta namen naj železnice do skrajne meje znižajo prevozne stroške. 5. Vlada naj skrbi, da v planinskih deželah dobivajo kmetje sol v večjih kosih, kakor je bila od nekaj navada.

Dr. pl. Fuchs in dr. Sylvester zahtevata od vlade, da Solnogračani zopet dobivajo sol po znižanih cenah. Pripomni moram, da so imeli Solnogračani od leta 1819 do 23. nov. 1907 privilegij od cesarja, ki jim je dovolil določeno množino soli za vsako družino po jako nizki ceni. Ta privilegij pa je vlada v jeseni razveljavila. Enak privilegij ima že okoli 60 let Istra. Ta privilegij bi radi dobili tudi kranjski najbližnji sosedje na Notranjskem, kar pa je seveda izključeno.

Izjava finančnega ministra.

Finančni minister dr. Korytowski je svaril z vso odločnostjo, naj parlament uvažuje realne razmere. Ako ljudski zastopniki zahtevajo, naj se znižajo ali odpravijo gotovi davki, v istem hipu pa pričakujejo od države razne podpore, je pač jasno, da je nemogoče ravnatežje v drž. gospodarstvu in je država primorana delati nove dolgove. Vse, kar je prav. Redni stroški države rastejo od leta do leta, od l. 1902 so se pomnožili za 448-7 milijonov. Poleg tega pa je država naredila še izven proračuna nove dolgove za železnice in tržaško pristanišče. L. 1903 je iznašal primanjkljaj tri milijone kron. Sedaj pa bode treba zvišati plače častnikom in vojakom, izvršiti zavarovanje za starost in onemoglost, znižati hišni davek, deželam

dovoliti izdatne državne prispevke. Kje pa naj dobi finančna uprava potrebno pokritje, ako hoče parlament že sedaj brez programa znižati razne indirektnne davke. Pri sladkorju izgubi država okroglo 28 milijonov, pri soli naj bi po predlogu dr. Diamanda popustila okroglo 20 milijonov. Tega sedaj fin. uprava nikakor ne dovoli.

Dr. Korošec

odgovarja finančnemu ministru, da resolucije niso le zaradi lepšega, ut aliquid fecisse videatur. Ljudstvo zahteva, da se zniža cena soli, in ta zahteva je povsem opravičena glede na kuhinjsko in živinsko sol. Ako Avstrija daje Ogrom še vedno za 251.000 K in v Bosno za 42.600 kron soli po znižani ceni, naj isto stori tudi doma svojim davkoplačevalcem. Davek od soli je prehadno breme za revno kmečko prebivalstvo, ki uživa malo mesa in potrebuje razmerno več soli za svojo rastlinsko hrano. Čudno je tudi, da morajo Štajerci kupovati drago sol iz Aussea, ki je približno tako draga, kakor Španska, z dovoznimi stroški še dražja.

Posebno obširno govorita socialna demokrata Diamand in Beer, ki zahtevata, naj se dohodki od soli znižajo za 23.514.000 kron, obenem pa znatno zvišajo plače delavcem.

Baron Morsey izraža mnenje, da se bo morala znižati cena soli, da pa je letos to nemogoče. V istem smislu govori poslanec Kolischer.

Poslanec Romanczuk priporoča, naj se kmetom v galiških in bukovinskih gorah prepusti brezplačno več solne vode.

Odsek je končno odobril proračun in odobril večino resolucij ter pričel razpravo o trgovinskem ministrstvu.

Poljedelski odsek.

Poljedelski odsek nadaljuje danes posvetovanja o Resljevih predlogih glede na podražanje živil. Odklonijo se vsi predlogi razven Herzmanskega, ki določa, da imajo ob neopravičenem povišanju cen občine pravico, da objavijo maksimalne tarife. Nato razpravljajo o dveh predlogih krščanskih socialcev glede na olajšanje zemljiškega obdavčenja. Proti govori Iro. Finančni minister izjavlja, da se ne strinja s predlogi. Napove, da name-rava predložiti novo davčno predlogo.

Legitimacijski odsek

je potrdil volitve poslanca Benkoviča, Remesa in Padourja. Odsek ima prihodnjo sejo začetkom marca.

Češki klub in ministrski predsednik.

Predsedstvo češkega kluba se je posvetovalo poldrugo uro z ministrskim predsednikom Beckom. Navzoč je bil tudi minister Prašek.

Vollno gibanje.

Liberalni shod v Loškem potoku.

Burja je brila in droben sneg se je vsipal v obraz, ko smo na Svečnico popoldne hiteli, kajpak povabljeni, na Rusov shod. Tokrat smo se zbrali v hiši brata Franceta. Fraze Rusove že itak poznamo, pa nas niso prav nič zanimale; veliko bolj smo bili radovedni, kako se bo obnašal gospod Rus doma v svojem kraljestvu. Ali se bo obnašal kakor hud petelin na domačem gnoju in bo nas nadrevil, ali bo nas pustil, da poslušamo njegov glas? Ne zdi se mi vredno niti potrebno na dolgo opisati shoda, ki je zanimal bolj nas domačine, kakor pa tujce. Samo na kratko, kar se mi zdi bolj karakteristično. Gospod Rus sploh odreka, da bi imel kdo drugi pravico govoriti o kandidatih in jih postavljati kakor njegovo znano »ljudstvo«. Ko je dokazoval, da ljudje ne marajo »pritiska od zgoraj«, je falzificiral število glasov, ki so bili na zaupnem shodu oddani za kandidate »K. z.« Potem pa je kipela ves čas iz njega, tista goreča ljubezen za kmeta in je deval v nič klerikalce in liberalce. »Do sedaj so si zbirali poslanci iz žepa ljudstva zlato in srebro, a ljudstvo umira Moj program je jasen. Jaz ne iščem dobička od stranke!« In v tem žargonu je šlo naprej do konca. Ko zabavlja Rus o strankah, ko obsoja strankarski prepri in boj, ko izraža srčne želje po miru, zveni iz njegovih besedi neka otožnost in žalost po časih, ki so bili, ko je liberalna gospoda imela politično vodstvo, a kmet je pobiral drobtine in glodal kosti, ki so mu jih metali od mize. Ko bi naš gospod Rus imel za kmeta res tisto veliko ljubezen, ki jo ima vedno na jeziku in jo nosi na rokah, da jo tudi dokaže, bi sedaj v tako važnem trenutku, ko se gre za to, da se zdobi ves politični sistem, ki duši v naši deželi kme-

LISTEK.

Dijamanti kralja Salomona.

Angleški spisal Rider Haggard, posl. J. M. (Dalje.)

»Gospod, naš oče Kafa je umrl ravno, ko smo dorasli, in moj brat Imotu je postal na njegovem mestu kralj; ta je vladal nekoliko časa in imel sina z ženo, ki jo je imel najrajši. Ko je bilo dete tri leta staro, ravno po veliki vojski, v kateri nikdo ni mogel niti sejati niti žeti, je lakota zadela našo deželo, in ljudstvo je zaradi lakote umiralo in se oziralo naokoli kakor gladen lev, kje bi dobilo jesti. Tedaj je ta modra in strašna žena Gagool, ki nikdar ne umrje, ljudstvu sporočila, rekoč: »Kralj Imotu ni nikakoršen kralj. V istem času je Imotu ravno ležal v svoji koči radi rane, in se ni mogel ganiti.«

»Sedaj je stopila Gagool v hišo in pripeljala iz nje Twalo, mojega polbrata in kraljevega dvojčka, ki ga je skrivala po jamah in skalah od njegovega rojstva, vzela »moocha« (oblačilo) od njegovega pasu, pokazala kukuanskem ljudstvu znamenje syete kače, narejene okoli njegovega pasu, s katerim znamenjem se zaznamuje pri rojstvu najstarejši kraljevi sin,

in je glasno klicala: »Poglejte, to je naš kralj, ki sem ga ohranila za vas do današnjega dne!« In ker je bilo ljudstvo vsled lakote razkačeno in takorekoč brez razuma in poznavanja resnice, je vpilo: »Kralj! Kralj!« Jaz sem pa vedel, da ni tako, kajti moj brat Imotu je bil starejši izmed dvojčkov in torej postavni kralj. In ravno tedaj, ko je bil hrušč največji, je prišel kralj Imotu, čeravno je bil zelo bolan, ob roki svoje žene iz svoje kočje in v spremstvu svojega malega sina Ignosi (strela).»

»Kaj pomeni ta vrišč?« je vprašal, »zakaj vpijete: Kralj! Kralj!«

»Tedaj je Twala, njegov lastni brat, rojen od iste matere in v isti uri, skočil nadenj, ga zagrabil za lase in ga s svojim nožem sunil v srce. Ker je bilo ljudstvo omahljivo in vedno pripravljeno častiti vzhajajoče sonce, je začelo ploskati in vpiti: »Twala je naš kralj! Sedaj vemo, da je Twala naš kralj!«

»In kaj se je zgodilo z njegovo ženo in njegovim sinom Ignosijem? Ali je Twala tudi te umoril?«

»Ne, gospod. Ko je žena videla, da je njen gospodar mrtev, je zakričala in zagrabila otroka ter pobegnila odtod. Čez dva dni je dospela vsa trudna in lačna do nekega kraala, toda nikdo ji ni hotel dati mleka ali živeža, sedaj, ko je bil kralj mrtev; kajti vsi ljudje sovražijo nesrečne. Ko pa se je storila noč, se je majhen otrok,

neka deklica, splazila venkaj ter ji prinesla jesti; in ona je blagoslovila otroka ter odšla s svojim dečkom dalje proti goram, predno je zopet solnce izšlo, kjer je morala poginiti, kajti od tedaj ni nikdo videl niti nje, niti njenega otroka Ignosija.«

»Ako je torej ta otrok Ignosi še živ, potem je on pravi kralj kukuanskega ljudstva?«

»Gotovo, gospod, sveta kača se nahaja okoli njegovega pasu. Ako on živi, je on naš kralj; toda žalibog, on je že davno mrtev!«

»Glejte, gospod,« in pokazal je na veliko množino koč, ki so bile ograjene z ograjo in z globokim jarkom, kjer so ženo kralja Imotu poslednjikrat videli z njenim otrokom Ignosijem. »Tamkaj bomo danes prenočili, ako,« je pristavil nezaupljivo, »gospodje moji sploh spe na tej zemlji.«

»Kadar se nahajamo med Kukuanci, moj dobri prijatelj Infadoos, se bomo ravnali po Kukuancih,« sem rekel veličanstveno, in obrnil sem se naenkrat, da nagovorim Gooda, ki je žalostno korakal zadržan in na vse mogoče načine zaman skušal preprečiti, da ne bi njegova flanelasta srajca preveč mahala v večernem vetriču, in se je na veliko moje začudenje zadel ob Umbopo, ki je stopal ravno za menoj in očitno z največjim zanimanjem poslušal moj pogovor z Infadoosom. Izraz

njegovega obraza je bil jako čuden in podoban človeku, ki se je z nekoliko uspehom trudil spominjati se stvari, ki jih je že davno pozabil.

Ves ta čas smo precej hitro korakali navzdol proti valoviti ravnini pod nami. Gore, ki smo jih prekoračili, so bile sedaj visoko nad nami in Sabine prsi so bile skromno zavite v prozorne megle. Pri vsakem koraku je postajala pokrajina vedno bolj ljubka. Rastlinstvo je bilo bujno, ne da bi ravno bilo tropično, solnce je sijalo svitlo in toplo, vendar ni pripekalo, in nežna sapica je rahlo pihala preko vonjajočih bregov gora. In v resnici je bila ta nova dežela skoraj kakor zemeljski raj; kar se tiče krasote, njenega naravnega bogastva in podnebja nisem nikdar videl podobnega. Transvaal je lepa dežela, vendar ni nič v primeri z deželo Kukuana.

Kakor hitro smo odrinili, je Infadoos odposlal sela, da sporoči naš prihod prebivalcem kraala, ki je bil, mimogrede omenjeno, pod njegovim poveljstvom. Ta človek je hitel z nenavadno hitrostjo, ki jo je obdržal celo pot, kakor mi je Infadoos povedal, ker je bilo njegovo ljudstvo zelo izurjeno v tekanju.

Vsphi tega sporočila so se sedaj pokazali. Ko smo se približali kraalu na kaki dve milj. smo videli, kako je vrela skozi njegova vrata kompanija za kompanijo in korakala proti nam.

ta, ko bi bil gospod Rus res tako nesebičen, bi tako zavratno in v polnem soglasju z liberalno stranko ne nastopal proti »S. L. S.«, ki vodi edina ves boj za politično osvoboditev kmetijskega stanu v naši deželi. Pa o tem naj govore drugi! Za njim se oglasi kapitan gospod Škulj. Pove, da je z vsem srcem na strani kmeta, saj je kmečki sin in nikdar ne bi bil pri kaki stranki, ki bi ne delala za kmeta. (Odobranje). Poučeval je Rusa, ki vedno zabavlja o strankah, kaj je to, stranka, zakaj so stranke, in da tudi on sam gospod Rus hoče imeti tako stranko. Vprašal je gospoda Rusa, kakšen program ima. In potem se je večinoma vršil miren dvogovor med gospodom kandidatom in kapitanom. Sedaj so pritrjevali gospodu Rusu, sedaj gospodu kapitanu, kakor je naneslo. Končni uspeh je ta, da ni kandidat nobenega pridobil, njegovih pa tudi »prepričanja« nobeden ni izgubil. Navdušenja ni bilo nobenega. Ko se je ob konci glasovalo o kandidaturi in so se za gospoda Rusa le počasi dvigale roke, je to nekega moža s »pravim prepričanjem« tako razjezilo, da se je raztogotil: »Kdor ne vzdigne roke, ni družega vreden, kakor da ga zemlja požre.« To je še nekaj rok privzdignilo, a vseh pa le ni moglo »prepričati«. Za kandidata Naceta se je dvignilo pa le par rok. Pred šestimi leti sta imela naša kandidata večino v Loškem potoku; dosti slabše tudi sedaj ne bo. Neugodno za našo stranko je to, da ima Rus precej mogočno in močno žlahto, pa se tolažimo s tem, da nima vseh okrajev v oblasti.

Bolehne »Narodove« fantazije.

V uredništvu »Slovenskega Naroda« so, kakor vedno za časa volilnega gibanja, nekateri gospodje zopet oboleli. Fantazirajo po listu na vseh konceh in krajih. Včeraj so priobčili v Knafovih ulicah skovano »brzojavko z Dunaja«, da je deželnega predsednika pozval Beck na Dunaj, ker kandidira v kranjski deželni zbor okrajni glavar g. Detela. Razume se, da je to od kraja do konca izmišljeno. Ministrski predsednik se toliko zmeni za želje »Narodovega« uredništva, kakor za lanski sneg. **Deželni predsednik baron Schwarz je dopel na Dunaj, da se v avdijenci zahvali za baronsko čast.** Tako je in nič drugače. »Narod« bi sedaj, ko se je oglašil samostojni kandidat iz uradniškega stanu, navtvezil g. Detela rad »nemšk. tarstvo« in Bog vé še kaj. Kakor mi vemo, ni bilo doslej nikdar nobenega povoda dvomiti o slovenstvu g. Detele ter je vedno slovel kot nepristranski, pravičen uradnik, ki je, oziraje se vedno le na dobro stvar, res vneto deloval za svoj okraj. Sicer je pa ves »Narodov« boj proti g. Deteli res infamen in skrajni čas je, da se takemu boju konec napravi. Isto pravico, kot jo je imel n. pr. svetnik »extra statum« g. Ferjančič, ima do kandidature gotovo tudi g. Detela, le ta razložek je, da je z ozirom na znano in občespovostovano delavnost g. Detele kandidatura gosp. Detele mnogo bolj priporočljiva.

AVSTRO-OGRSKA.

O položaju

piše »Zeit«, da delavsko ministrstvo ne bo napravljalo več težav. Nemci so nevoljni zaradi nekaterih jezikovnih zadev na pra-

Sir Henry me je prijel za roko in opomnil, da se zdi, kakor da nas hočejo lepo sprejeti. Nekaj v njegovem glasu je vzbudilo pozornost Infadoosa.

»Ne bojte se, gospodje,« je rekel tiho, »kajti v mojih prsih tukaj ni prevare. Ta polk stoji pod mojim poveljstvom in prihaja na moje povelje, da vas pozdravi.« Pokimal sem na lahko, četudi nisem bil popolnoma miren v svojem srcu.

Nekako eno miljo od vrat kraala se je pokrajina polagoma vzdigovala in na tem prostoru so se razprostirale kompanije. Krasen je bil pogled videti jih; vsaka kompanija je štela kakih tristo mož, ki so s svetlimi kopji in vihrajočimi peresi tiho korakali po bregu navzgor na svoje prostore. Ko smo mi dospeli tjekaj, je že nastopilo kakih dvanajst takih kompanij ali skupaj tritisoč šest vojakov, in se vstopilo ob cesti.

Kmalu smo dospeli do prve kompanije in smo mogli z začudenjem gledati te najbolj strašne čete mož, kar sem jih kedaj videl. Vsi so bili možje zrele starosti, večinoma vetrani okoli štirideset let stari, in niti eden izmed njih ni bil manjši od šest čevljev, mnogo pa jih je merilo po šest čevljev tri ali štiri palce. Na svojih glavah so nosili črna peresa, kakor so jih imeli naši vodniki. Okoli pasu in pod desnim kolenom so imeli privezane obroče iz belih volovskih repov, v levici so pa nosili okrogle ščite, ki so merili kakih dvajset palcev v premeru. Ti ščiti so bili jako čudni. Ogrodje je bilo iz železne ploče, ki je

vosodnega ministra Kleina. V proračunskem odseku se pripravljajo Čehi na naskok proti vladi. Zahtevati hočejo češko vseučilišče na Moravskem. Nemška deutorica se je posvetovala o raznih stvarih. Sklepi so zaupni. Glede na delavsko ministrstvo se še ni doseglo med Nemci in ministrskim predsednikom popolno sporazumljenje. Pogajanja nadaljujejo. Trdijo, da dobi delavsko ministrstvo štiri skupine: stavbe, montanska dela in pospeševanje industrije in obrti.

Odpovedi ministra Peschke.

Minister Peschka je odpovedal svoje govore na shodih v Bolcanu, Celovcu in v Solnogradu. Ustregel je ministrskemu predsedniku, ki ga je prosil, da naj opusti govore, ki poostre položaj.

DELEGACIJSKO ZASEDANJE.

Armadni odsek avstrijske delegacije.

Duleba naglašja, da hoče s svojimi somišljeniki močno armado. Clam-Martinic naglašja potrebo, da mora ostati armada skupna. Ne moremo in nočemo dovoliti, da se ona armada deli, ki je simbol Avstrije. Dr. Schlegel pravi, da dovoljuje sredstva, ki jih potrebuje avstrijska armada, a zdaj premišljuje, ker ne ve, kaj da se zgodi z njo. Govori proti dvoboju in zahteva preosnovno obrambene postave. Staneek naglašja potrebo, da se spoštujejo v armadi vsi narodi. Pachter pravi, da težko glasuje za armadne potrebščine, ker trpi armada na notranji neresnici in je le na zunaj skupna.

Nov poslovnik za avstrijsko delegacijo

predloži v odseku za poslovnik poslanec Dobernig. Po izpremenjenem poslovniku naj bi se smeli udeleževati delegacijskih razprav avstrijski ministri. Delegati naj zadobe pravico, da zahtevajo v gotovih zadevah pojasnila od vlade.

Ogrska delegacija.

Odsek ogrske delegacije je odobril proračun za okupirani deželi.

POVIŠANJE ČASTNIŠKIH PLAČ.

Z vprašanjem o povišanju častniških plač se še vedno pečajo parlamentarni krogi. Skupni finančni minister Burian se je posvetoval z dr. Fuchsom o načrtih avstrijskih delegatov, da informira ogrske delegate. Vprašanje o častniških plačah hočejo tako obravnavati, da preprečijo poostritev spora med obema delegacijama. Ogrska delegacija preide na dneviti red glede na to vprašanje. Člani armadnega odseka avstrijske delegacije so se zedinili, da se spojita predloga o povišanju častniških plač in dneve moštva. Razven Schulmeierja in Klofača so podpisali predlog vsi delegati. Kompromisna pogajanja med avstrijsko in ogrsko delegacijo nadaljujejo.

HRVAŠKA.

Hrvatsko-srbska koalicija, tako upa »Srbobran«, pri volitvah ne izgubi na moči in številu. Imenovani list dobiva z dežele dan na dan še lepša in veselejša poročila o čvrsti volji in odločnosti naroda. S srbskimi radikali, ki so na strani bana Rauha, da obračuni srb. narodna samostojna stranka. — Da se lažje razume položaj, bodi omenjeno, da je hrvatsko-srbska koalicija istovetna z resolucijonaši, katerim

bila tenko iztolčena in preko nje je bila razpeta kakor mleko bela volovska koža. Orožje, ki so ga nosili, je bilo preprosto, toda zelo porabno, namreč: zelo težko kopje z lesenim drogom; klina je bila na najširšem mestu šest palcev široka. Teh kopij niso rabili za metanje; Zulu rabi svoj »bangwan« samo za boj v bližini, in rana, ki so jo zadali z njo, je bila strašna. Poleg teh »bangwanov« je vsak mož nosil tudi tri velike in težke nože, katerih je vsak tehtal par funtov. Enega so nosili za pasom iz volovskega repa, ostala dva pa na zadnji strani okroglega ščita. Ti možje, ki jih imenujejo Kukuanci »tolla«, nadomeščajo asega, kakor ga Zulu lučajo v nasprotnika. Kukuanski vojaki jih znajo z veliko spretnostjo metati v daljavo do petdeset korakov, in jih navadno zaženejo pri napadu celo salvo na sovražnika, kadar pridejo dovolj blizu.

Vsaka kompanija je stala kakor zbirka bronastih kipov, dokler nismo dospeli do njih, ko so na znamenje, katero jim je dal zapovedujoči častnik, ki se je odlikoval s plaščem iz leopardove kože in stal nekoliko korakov spredaj, vsi dvignili svoja kopja in iz tristo grl je z nenavadnim gromenjem zadonel krasni pozdrav: »Kroom!« Potem so se kompanije postavile za nami v red in nam sledile proti kraalu; tako je naposled cel polk »Sivih« (tako imenovan po sivobeli barvi njihovih ščitov), jedro cele kukuanske armade, korakal za nami s takim korakom, da se je zemlja tresla. (Dalje prih.)

»Hrvatsko Pravo«, glasilo Starčevićeve hrvatske stranke prava, v uvodniku z dne 4. t. m. predbaciva »čisto mažaronstvo«, nespretnost in nesposobnost v politiki in nepatriotičnost. Resolucijonaši da so si prisvojili glede državnopravnega stališča kraljevine Hrvatske nazore dr. Weckerla in Košta ter proglasili nagodbo temeljnim zakonom dežele. Kdor je za resolucijonaše, ta da je za mažarsko premoč. — Dubrovniška »Prava Crvena Hrvatska« se zgraža nad resolucijonaši, ki da so krivi kaosa, ki je zdaj nastal na Hrvatskem. Edini cilj Supilu i. dr. da je, uničiti Starčevićevo stranko. Toda narod da je spregledal in bodočnost pokaže, da-li morejo na Hrvatskem uspevati krivi preroki Supilovega kova. — Belgradski »Slovenski Jug« ostro obsoja srbske radikale, ki jim so z baronom Rauchom, ki jim je obljubil 23 mandatov, že sklenili nečastno, malo politično in še manj srbsko pogodbo. Predbaciva radikalcem osebne ambicije, pri katerih se jim gre le za hipne, navidezne koristi, dolži jih narodnega izdajstva. Srbska stranka so nehali biti, zdaj so še le oddelek mažaronskih strank.

NAPAD NA KRALJA PETRA.

Navadno dobro poučeni »Agramer Tagblatt« dvomi, da bi bile vesti o preprečenem atentatu na srbskega kralja istinite. Čudno je na vsak način, da so rumunski listi o tej senzaciji molčali od novembra meseca baš do par dni po umoru portugalskega kralja in prestolonaslednika. Da je pa Rumunska gnezdo takih podjetij, je tudi res; saj se je od tam pripravljaj svoj čas tudi umor na kralja Aleksandra in kraljico Drago.

ČRNAGORA.

V Cetinju so jako zadovoljni z Aerenthalovimi izvajanjmi glede na neodvisnost balkanskih držav. Železnica ob črnogorski obmorski obali povzroči živahno trgovino.

CESAR VILJEM II. IN POLJAKI.

Berolin, 5. febr. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« demontuje vest, da je cesar Viljem II. določil za nedeljo kot snov za dvorno pridigo izrek iz svetega pisma: Ena postava veljaj za domačine in za tuje, ki med vami prebivajo,« ter k tej pridigi komandiral vse prusko državno ministrstvo. Med cesarjem in pruskim ministrom glede na protipoljsko razlastitveno postavo ne vlada nobeno nesoglasje. — Dovolj žalostno.

VILJEM GOVORI.

Skozi nemško časopisje gre vest, da je skozi december nemški cesar Viljem proti Bilowu rekel: »Nečem biti centrov cesar.« Nato je baje, po cesarjevi želji, začel Bilow svojo bojovito politiko proti centru.

AVSTRIJSKI ŽELEZNIŠKI NAČRTI NA BALKANU.

Carigrad, 5. febr. Turški ministrski svet je dovolil, da se začne s predpripravami in deli za zgradbo železniške proge Uvac-Mitrovica. Turška vlada želi le, da bi se poleg avstrijskih inženjerjev nastavili tudi turški.

A t e n e, 5. febr. Vse grško časopisje pozdravlja avstrijski balkanski železniški načrt z veseljem. Ako se izvede, bi bil Pirej direktno zvezan z Dunajem, oziroma Berlinom, Parizom in Londonom in bi promet z Indijo šel najkrajšim potom skozi Grško. List »Neon Asty« piše, da bi z železniško zvezo Larissa-Pirej bila izpolnjena najsrčnejša želja Grčije. »Empros« hvali Aerenthala in mu želi uspeha pri tozadevnih pogajanjih s turško vlado.

TURŠKI ŽELEZNIŠKI NAČRTI NA BALKANU.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da bo sultan pojutrišnjem izdal ukaz, da se začnejo priprave za železniško progo iz Mitrovica v skopeljskem sandžaku do Novibazarja. Sultan bi rad s tem prehitel Avstrijo. Danes zborujejo v Carigradu poslaniki vevlasti.

TURČIJA SE PRIPRAVLJA NA VOJSKO Z RUSIJO.

»Novo Vreme« poroča iz Tiflisa: Položaj je jako resen. Turčija se pripravlja na vojsko, česar Turki ne utaje. V kavkaških vojaških krogih se splošno sodi, da je neizogiben oborožen spopad s Turčijo. V Tiflisu se javno govori o vojski s Turki.

FRANCOSKI PORAZ V MAROKU.

Na pariški borzi se je govorilo o novih maroških bojih, v katerih so izgubili Francozi 163 mož in mnogo ranjencev. Zunanje ministrstvo demontira te govorice.

PROTI MODERNISTOM.

Iz Monakovega se poroča, da bo profesor cerkvene dogmatične zgodovine na ondnotnem vseučilišču dr. Schnitzer zaradi

svojih izjav proti papeževi enciklički ekskomuniciran.

Vatikan se z izjavo profesorja Eckharda, ki je obžaloval svoj članek proti papeževi enciklički, ni zadovoljil.

Po umoru portugalskega kralja in prestolonaslednika.

Truplo kralja Karola počiva še vedno na postelji. Prestolonaslednikov obraz je popačen, ker se je vnela rana na čeljusti. Mrliča se položita na mrtvaški oder v cerkvi sv. Vincencija. Naš cesar je odposlal k pogrebu posebno odposlaništvo generalnega majorja kneza Dietrichsteina in komornika ritmojstra grofa Hoyosa. Za kralja so odredili 16dnevno, za prestolonaslednika pa osemdnevno dvorno žalovanje. Lizbonski nadškof je ukazal 30dnevne javne molitve za umorjenca. Republičanska voditelja de Cunha in Bromcamp sta se vpisala v dvorno kondolenčno listino.

Franco

je rekel zastopniku lista »Daily Express«: »Nisem odgovoren za umor, ki so ga učinili nasprotniki družbe, ki ne pripadajo nikaki politični stranki.« Franco se je odpeljal v avtomobilu iz Lizbone. Pričakujejo ga v Madridu. Zadnjič je bil v palači 4. t. m. Ko jo je zapustil, je jokal kakor otrok. Dejstvo je, da ga je v ponedeljek zmerjal infant Alfonzo in rekel, da je odgovoren za napad. Franco se je zagovarjal, a to je infanta tako razkačilo, da je hotel s pestmi napasti Franca, če bi ga ne bili zadržali.

Kralj Manuel.

Ko je izjavil kraljici svoje sožalje grof de San Louis, je objemala kralja Manuela in mu branila vstop v sobo, kjer sta ležala mrtva mu oče in brat. Grof je vprašal, če čuti kralj bolečine. »Ne,« je odgovoril kralj, »rana me ne boli, boli me le grozna nesreča, ki nas je zadela.« Kmalu na to je govorila grofica Karmen de Louis s kraljem, ki je bil grozno bled. Kralj je rekel: »Zelo nesrečen sem in mislim, da so bile le sanje, kar se je zgodilo v zadnjih trenutkih. Predvčerajšnjim sem imel še očeta, brata in nemoteno srečo, danes sem že vse izgubil. Kdo bi mi bil predvčerajšnjim napovedal, da postanem kralj, ko sem prej izgubil očeta in brata, ki sem ju tako ljubil. Ne morem verovati in zapostiti, kako se je vse to zgodilo. Krvavi prizori so mi vedno pred očmi in me ne zapuste do konca življenja.«

Poročila o položaju na Portugalskem.

Položaj na Portugalskem je težaven, a neposredne nevarnosti za kraljevo rodbino ni. Večina ljudstva ni republikanska. Vojaštvo je zvesto. Na trgovino napad ni vplival. Po drugih poročilih pa položaj ni jasen, ker se kraljici vedno prepirata. Republičansko časopisje pravi, da je z umorom obračunalo ljudstvo z dosedanjim vladnim načinom in zahteva, da izpuste iz zaporov zaprte republikane. Republičanski voditelji so izjavili novemu ministrskemu predsedniku, da kraljevi morilci niso strankini pristaši in da obsoja stranka umore. »Diario Illustrado« objavlja Francovo izjavo, da zapusti popolnoma politično življenje.

Nova vlada.

Ministrski predsednik Ferreira do Amaral je izjavil, da je prevzel vlado, ker hoče pomiriti duhove in uvesti zopet redne razmere. Portugalsko ljudstvo je udano monarhiji. Umor je preprečil revolucijo, če bi bila sploh mogoča. Volitve namerava izvesti meseca aprila. Splošno sodijo, da je do Amaralovo ministrstvo le prehodno. Ministrski svet je imel štiriurno posvetovanje o programu. Poročilo o ustanovitvi koncentrijske vlade je napravilo po celi državi ugoden vtis. Rešitev krize je olajšala duhove. Sodijo, da odpravi nova vlada Francove dekrete in omili tiste, ki jih ne bo odpravila. Pred vsem razveljavijo dekrete glede na časopisje in na imuniteto parlamentarcev in članov municipijev. Kralju je predstavil ministrski predsednik nove ministre.

Druga poročila pa ne opisujejo položaja tako ugodno. Trdijo marveč, da so oboroženi moški 4. t. m. zvečer napadali policiste, enega policista so usmrtili. V javni biblioteki so našli bodala, v bližini vojašnice Sancta Barbara pa bombe in bodalca. Boje se, da nastopita armada in mornarica. Republikanci delujejo proti poljudnosti do Amarala, ki ni pomilostil upornikov na ladji »Vasco de Gama«, kakor je obetal. Baje kralj Manuel izda amnestijski odlok. »Matin« piše, da lizbonsko prebivalstvo ne kaže žalosti.

Interview z bivšim predsednikom zbornice.

Bivši predsednik poslanske zbornice, Pizzaro, je izjavil dopisniku »C. D. J.« sledeče: Monarhistični elementi so tako

zkus proglasiti republiko. Republičanska stranka ima pristašev skoro samo v Combrici med ondntimi vseučilišnimi dijaki. Republičani nimajo sposobnih voditeljev. Njih vodja Bernardino Machado je vsled atentata ves pobit in konsterniran, Alfonso Costa je izgubil ves ugled, odkar so ga morali iz zbornice iztirati vojaki, ko se ni hotel pokoriti sklepu večine, Borges je srednje vrste žurnalist, tudi Ioa Chagas ne more s svojim listom zbrati okoli sebe trdne stranke. Don Miguela braganškega se ni treba bati; on niti ne misli na kako presenečenje. Armada pa je zvesta in udana.

»Črni kabinet«.

Neki žurnalist, ki je iz Lizbone odpotoval v Pariz, pripoveduje, da vsa pisma in brzojavi na Portugalskem pasirajo neki »črni kabinet«, kjer jih odpro in uničijo, če treba, ali pa vsaj izpremenijo. Nihče baje ni varen svojega življenja in ne ve jutraj, ko se zbudi, če ne bo zvečer v ječi ali pa ustreljen od vojakov.

Tudi Francoska straži mejo.

Francosko vojaštvo straži vse železniške postaje med Valencio in Alcantoro. Vsi potniki se natančno preiščejo.

Torinski mestni svet.

Torinski mestni svet je tudi v navzočnosti socialističnih poslancev sprejel sožalko ob priliki umora portugalskega kralja in prestolonaslednika ter se posebno spominja kraljice-matere Pije, matere kralja Karola, ki je bila rojena v Torinu in zdaj žaluje ob umorjenem sinu.

Vojaški boj v Lizboni.

Brzojajka iz Lizbona, oddana na španski meji in odpisana v Pariz, poroča: 3. februarja je bilo vojaštvo v Lizboni konsignirano v vojašnicah. Vojaki so se živahno razgovarjali o umoru in republiku. Nekateri častniki so izkušali vojake pomiriti, drugi so se pa celo udeleževali debat. O polnoči pa so vojaki vdrli iz vojašnice in se razkropili po gostilnah. Nekateri so vpili: Živela republika, in ljudstvo, ki se je okoli njih nabiralo, navduševalo za prevrat. Ker se je mnogo vojakov in ljudstva potegnulo za monarhijo, je nastal krvavi pretep. Sedem jih je bilo ubitih, 30 ranjenih, ker je prišlo na lice mesta mnogo drugega vojaštva in policije. — Koliko je resnice na tej vesti, se ne dá kontrolirati.

Vojno sodišče na delu.

Poizvedbe so dognale, da je obstojala obsežna zarota, ki so se je udeležili tudi mornarji. Na morišču so našli karabiner vojne mornarice. Vojno sodišče je obsodilo 300 oseb. Veliko izmed njih: častnike, odvetnike in časnikarje, so ustrelili. V Lizboni se govori, da so na smrt obsojene osebe prej grozno mučili.

Zavarovanje rajnega kralja.

Umorjeni kralj je zavarovan za pet milijonov frankov pri neki angleški družbi, ki zdaj noče izplačati zavarovalnine, češ, da kralj ni umrl naravne smrti. Dvornaršal po naročilu kraljice toži družbo, ker določa zavarovalna pogodba, da se plača zavarovalnina v slučaju smrti.

Kdo je povzročil umor?

Anarhisti zagotavljajo, da niso z umorom v nikaki zvezi. List »Paris« objavljaja pismo portugalskih revolucionarjev, ki izjavlja, da obstoji obširna zarota, ki ji pripada tudi več mornariških častnikov. V Madrid pobege republikan lunguiro izjavlja, da bodo njegovi somišljeniki nadaljevali v Lizboni pričetno delo.

Dogodbica iz življenja rajnega kralja Karola.

»Presse Associetete« v Parizu piše: Zanimivo je, da je streljala pred sedmimi leti kraljica Amalija na kralja. Na gradu Della Poena je namreč presenetila kralja pri sestanku z neko dvorjanko. Ustrelila je nanj, a ker se ji je tresla roka, ga je zgrešila.

Izpuščeni osumljenci.

»Frankfurter Zeitung« poroča, da so izpustili večino oseb, ki so jih zaprli, ker so sumili, da so sokrivi napada. Dokazati jim niso namreč mogli, kar bi jih osumilo.

Na Portugalskem je mirno.

»Magdeburger Zeitung« poroča, da je v Lizboni mirno. Shodov ni nikjer. Tudi iz province dohajajo pomirjevalna poročila. Republičanska stranka je očividno preslaba, da se izkoristi po napadu.

Pomirjevalni vladni poizkusi.

Portugalska vlada hoče po amnestiji pomiriti prebivalstvo. Osebe, ki so jih zaprli zaradi političkih in tiskovnih pregreškov, nakazuje rednim sodiščem. Ministrstvo upa tako uvesti normalne razmere.

Ob napadu ustreljene osebe.

Ob napadu ustreljene osebe so zgolj Portugaleci. Manuel Buica, star 32 let,

ljudskošolski učitelj, je priprosto živel in se navidezno pečal zgolj z vzgojo svojih dveh hčerk, ker je umrla pred kratkim mati. Buica je poučeval še na dan napada v šoli, potem je pa izginil. Drugi napadalec je Alfred de Costa, mlad mož, ki se je jako dobro obnašal in bil bančni uradnik, ime tretjega umrjenega morilca še niso naznanili javnosti.

Dnevne novice.

× Okrožnico vsej duhovščini naše škofije je objavil knezoškof dr. A. B. Jeglič v »Ljubljanskem škofijskem listu« (1 št. L. 1908). Povdarjajo se sledeče misli: Kar se tiče politične vzgoje našega ljudstva, se v prvi vrsti potrudimo za njega vsestransko, stanovsko in gospodarsko organizacijo, ki bo vplivala na pravično in časovnim potrebam primerno zakonodajo. Neobhodno s tem delom pa je zvezana tudi verska vzgoja ljudstva, da prepreči in premaga kvarne nagone, ki se javljajo v našem javnem življenju tudi po njega demokratizaciji. Sledijo navodila glede na modernizem, obsojen po okrožnici »Pascendi«. Knezoškofova okrožnica najprej povdarja, da v naši škofiji ni modernizma. »Le včasih so se čule kake trditve in izgovarjali nazoni, ki so z modernizmom v zvezi, z njim sorodni, toda zavednega modernizma ni in dotične trditve bi mogle sameposobi morda precej resnične biti, šele v sistematični zvezi vseh ostalih modernističnih nauk se vidi njihova nevtemeljenost in pogubnost.« V tej zvezi pohvali okrožnica tozadevne članke »Časa« in »Slovenca«, ko je izšla papeževa enciklika. Knezoškofov pastirski list objavlja disciplinarne odredbe tako, kakor so določene v papeževi enciklici. Nato sledi obširnejša razprava o učiteljstvu. Krščansko misleče učiteljstvo se pohvali. V nasprotju s posameznimi izjavami liberalnega učiteljstva po shodih in semtertja tudi po »U. T.«, se konstatira, da v »Učiteljskem Tovaršiu« veje veri sovražan duh, kakor tudi v organizaciji, katere glasilo je. S citati iz tega lista se dokaže, da je liberalno učiteljstvo za svobodno šolo in da smatra cerkveno ustrojstvo za »nasprotno sedanjemu svetovnemu naziranjju«. Pastirski list pa tudi priznava, da »U. T.« prinaša veliko dobrih in lepih misli o šolstvu in nalogi učiteljstva, tudi se ne da tajiti, da je večina učiteljev še verna, toda njihovo srce je razdeljeno. Povdarja se, da cerkev ni nasprotnica šoli in tudi ne zahteva nadvlade nad njo, pač pa odločno brani verski poduk. Ljudstvo pa po pravici ne zapu učiteljstvu, ki se zbira okoli »U. T.« Roditeljski večeri so potrebni in velikega pomena. »Domače ognjišče« hodi umerjeno pot, bati se pa je po izjavah v »U. T.«, da nekateri učitelji ne bodo roditeljskih večerov izrabljali v to svrhu, da ljudstvo odtujijo duhovščini. — »Kmečke Zveze« se toplotno priporočajo, ravnatoko mladeniška in Marijina društva. Dočim nasprotni nam politični listi pišejo zadnji čas bolj zmerno, zastupljajo z nezrelim fanatizmom mladino »Omladina« in »Svobodna misel« in drugi. Krščanski zaupni možje morajo po vsaki vasi, v vsakem kraju razširjati katoliško časopisje, pregledati vse družine, ali so naročene nanj ali ne in na tej podlagi živahno agitirati. Pridno naj se dopisuje v naše krščansko časopisje, povdarja pa tudi, da bodi način pisave dostojen in plemenit: zlasti se je treba varovati lokalnega separatizma, ki je tupatam škodljiv skupni stvari in kojega smer časopisje ne more odobravati in v njega smislu pisati. — Duhovni pastirji se pozivljajo, da stopijo povsodi na čelo ali vsaj vsestransko pospešujejo organizacijo sirot in zanemarijene mladine, ki jo hoče vlada izpeljati po vsakem okraju. — Pohvali se prav posebno katehetsko društvo. — Omenjajo se letošnji jubileji. 50letnica lurske božje poti se bo proslavljala z romanjem v Lurd dne 11. majnika. Primerno se bo proslavil tudi mašniški jubilej sv. očeta: namerava se deputacija mladeničev v Rim. 2. decembra bo glavna slovesnost v proslavo jubileja cesarjevega. Kar se tiče Trubarjeve 400letnice, povdarja pastirski list: »Res je, da ima Primož Trubar velike zasluge za naš jezik, ker se naša tiskana literatura z njim začinja. Toda, kakor piše Glaser, pa tudi Dimitz, je bila Trubarju slovenska knjiga le sredstvo za razširjevanje Lutrovih zmot. Njegova zasluga ni subjektivna, ampak le bolj slučajna brez posebnega nameravanja. In akoravno se trdi, da se bo Trubar le kot znanstvenik slavil, vendar ne morem razumeti, kako bi se moglo njegovo proticerkveno delovanje popolnoma prezreti! Spominek bo veljal Trubarju, razširjevalcu hudih zmot. — Iz tega je pač jasno, da nas ta jubilejska slavnost ne more ogreti, pač pa globoko užaliti. — Dobro bi bilo, da pri raznih večernih predavanjih ljudstvo o tem poučiti izvolite.«

+ Graško vseučilišče. V ministrskem predsedništvu se je pod načelstvom barona Becka vršila konferenca glede razmer na graškem vseučilišču. Ker prorektor Holl vztraja pri svojem sklepu, da hoče demisionirati, bodo morali voliti novega rektorja. Baron Beck je zbrane dekane pozval, naj napravijo vendar enkrat red. Dekani so odgovorili, da ničesar ne morejo storiti, ker je to zadeva senata.

× Občinske volitve v Pulju za II. in III. volivni razred so potrjene v prilog iredente. Potrjuje se poročilo, da razveljavijo volitve v I. razredu. Avstrijski krogi so vznevoljeni.

— Morilec kočijažev. Vedno bolj in bolj se pojasnjuje, da Avgust Semolič ni morilec Vidala in drugih kočijažev. Osebam, ki so morilca Vidalovega videle, se je pokazalo fotografijo Semoličeve, a vse so izjavile, da je bil morilec bolj suh in bolj gosposkega obnašanja. — O zlati verižici, katere zastavni listek je pustil Semolič nekemu kavarnarju na Stari mitnici mesto plačila zapitka, je sedaj dognano po pričah, da je bila že dolgo časa last Semoličeva; torej ni bila uropana Mogoroviču.

— Za štiri tisoč kron perila ukradli so neznani lopovi gospej Bartoli grofici Muratti iz hiše v ulici Lazzaretto Vecchio v Trstu. Imela je perilo shranjeno v zabojih na podstrešju. Nedavno so ji odnesli briljantni lišp. Morda pridejo še v tretjič!

— Bivši finančni minister Ignacij pl. Plener, ki že leto dni ni zapustil stanovanja, je zbolel. Isti je že 97 let star.

Štajerske novice.

š Slovenska zmaga. Pri Sv. Primožu nad Muto so se vršile dne 27. januarja občinske volitve. Izvoljenih je deset Slovencev in trije Nemci. Na ta način ostanejo Slovenci še nadalje gospodje v tej omejeni občini.

š Zaprta trgovina. Trgovino M. Hohnjec v Ribnici na Štajerskem so 31. jan. zvečer sodnijsko zaprli. Vzroki so še neznan.

š Mesto nadučitelja na Muti razpisuje »Družba sv. Cirila in Metoda« do 16. febr.

Koroške novice.

k Požar v celovski mlekarni. Dne 5. t. m. okrog četrte ure zjutraj je bil naznanjen s strelom požar v celovski mlekarni. Požarna bramba je bila hitro na licu mesta s parno brizgalno. Ogenj je nastal v pisarni, kjer je popolnoma vse uničeno. Okrog 7. ure zjutraj je začela goreti tudi streha. Požarna bramba se je pred vsem trudila, da se ogenj ne razširi na zadaj ležeča poslopja. Ogenj je nastal najbrže na ta način, da je iz peči padel žareč ogorak, od katerega se je vnel papir v pisarni. Škoda je velika.

k Kvartet Sevcik igra v Celovcu v sredo, dne 12. t. m.

Ljubljanske novice.

lj Predpustno zabavo priredi prihodnjo nedeljo »Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov«. Kakor čujemo, bodo na vsporedu nove humoristične točke, ki bodo pravi »šlagerji«. Rokodelski pomočniki preskrbe občinstvu izvrstno zabavo.

lj Uradniško stavbeno društvo v Ljubljani je imelo včeraj ob 6. uri zvečer svoj občni zbor v mestni posvetovalnici na magistratu. Računski višji svetnik Svetek otvoril kot predsednik društva zborovanje ter naznani, da je sporočil notar Plantan s svojim pismom z dne 20. decembra 1907 svoj odstop kot društveni predsednik, ker mu je naznanil župan Hribar, da bodo le ona društva deležna državne podpore, ki bodo obstajala samo iz državnih uradnikov. Z ozirom na to se je vršila 15. januarja seja, ki je sklenila predlagati občnemu zboru razdruženje društva. Potem ko imenuje zapisnikarjem sodnega tajnika dr. Papeža, overovateljem pa inženirja Hanuša ter kontrolorja Štruklja, konstatira, da je pristopilo društvu 39 članov, izmed teh 38 državnih uradnikov, ter da je navzočih 26 članov. Po kratki debati se sprejme soglasno protipredlog računskega asistenta Bradaške, da se društvo spremeni v stavbeno društvo državnih uradnikov, odboru pa se naroča, naj skliče čim preje občni zbor, kateremu naj predloži v tem smislu prenarejena pravila v odobritev. Ko je izjavil nato višji svetnik Svetek, da odstopa ves dosedanji odbor, ker je svojo nalogo — registriranje pravil — izvršil, je zaključil občni zbor. — Ker so sedanji odborniki odklonili nadaljne sodevanje, se je med na to se vršičo pristo debato izvolil odsek, obstoječ iz gg. kontrolor Vesel, ter oficijalov Rak in Urbančič, ki naj pripravijo vse potrebno za prihodnji občni zbor, na katerem se bode tudi izvolil novi odbor.

lj Spominska večera Simonu Gregorčiču, ki ju je priredila »Glasb. Matica«, sta nesla za Gregorčičev spomenik čiste-ga dohodka 826 kron 20 vinarjev. Svota se je plodonosno naložila, knjižico pa hrani »Glasbena Matica« dotlej, ko bode akcija za zgradbo spomenika zadobila konkretno obliko. V »Narodnem domu« je bilo 518 oseb (295 na sedežih in 223 na stojščih), v »Unionu« 527 oseb (332 na sedežih in 195 na stojščih). Kosmati dohodki so znašali v »Narodnem domu« 1018 K, v »Unionu« 1002 K 40 h. Troškov je bilo v »Narodnem domu« 575 K 8 h, v »Unionu« 619 K 12 h. Poslednja svota pa vsebuje tudi stroške za plačano reklamo v znesku 56 K 40 h. Čistega dohodka je bilo torej v »Narodnem domu« 442 K 92 h, v »Unionu« 383 K 28 h.

lj Domača veselica bo prihodnjo soboto v gostilni Dachs v Florijanskih ulicah. Občinstvo naj bi g. Dachs počastilo s številnim obiskom.

lj Domača veselica na korist vdove Pirnat, napovedana na soboto, dne 8. t. m. v restavraciji »Marčan«, se ne vrši, ker je gosp. gostilničar nabral uže med svojimi prijatelji dokajšnjo svoto, katero je izročil danes v roke skrbnika g. Aubelna, da jo obrne v korist osirotelim otročičem.

Telefonska in brzojavna poročila.

KMEČKI TABOR NA SLOVENSKEM ŠTAJERSKEM.

Celje, 6. februarja. Občni zbor »Kmečke zveze« je bil danes pravi kmečki tabor. Navzočih 6000 kmetov.

VOLIVNO GIBANJE NA GORIŠKEM.

Gorica, 6. februarja. Danes so zborovali v »Centralu« zaupniki S. L. S. iz Tolminskega in iz goriške okolice. Prišlo je nad 300 zaupnikov. Shod je otvoril drž. poslanec dr. Gregorčič. O političnem položaju je govoril dr. Pavletič. Dr. Gregorčič je poročal o kandidatih in predlagal predloge izvrševalnega odbora. Shod je sklenil, da v splošni kuriji kandidirajo dr. Breclj, državni poslanec Fon in dr. Pavletič, v kmečkih občinah goriške okolice Mih. Zega, posestnik v Kanalu, Iv. Berbuč, deželni odbornik in Ant. Klančič, župan v Podgori. V tolminskih kmečkih občinah kandidirata dr. Gregorčič in Anton Kosmač, župan v Cerknem. Shod zaupnikov je dal prosto roko izvrševalnemu odboru glede kandidature v trgih in v kraških občinah. Shod je izrekel zahvalo in zaupnico dosedanjemu zaslužnemu poslancu g. Grči. Danes sta zborovali v Gorici tudi liberalna in »agrarna« stranka. Sklenili ste kompromis, to je, da se združite, kar pa položaja nič ne izpremeni, ker oni, ki so sedaj pri »agrarcih«, so bili prej pri liberalcih.

BARON SCHWARZ V AVDIJENCI.

Dunaj, 6. februarja. Cesar je danes sprejel v avdijenci kranjskega deželnega predsednika barona Schwarza, ki je prišel sem, da se zahvali za podeljeno baronstvo.

DEKAN TOMAŽIČ NEVARNO OBOLEL.

Kozje, 6. februarja. Dekan Marko Tomažič je nevarno zbolel. Fratres memento eius!

ZBOLJŠANJE PODČASTNIŠKIH PLAČ.

Dunaj, 6. februarja. Med predlogoma poslanca Schraffla in grofa Latourja o izboljšanju plač dalje časa službujočim podčastnikom se je doseglo sporazumljenje. Predlog se priporoči kot resolucija.

DEMEL ODLOŽIL ŽUPANSTVO.

Tešin, 6. februarja. Žalavni poslanec Demel je vsled svojih žalostnih finančnih razmer odložil županstvo.

MORILEC KOČIJAŽEV.

Trst, 6. februarja. Par dni prej nego so zaprli Semoliča, je tukajšnja policija aretirala nekega natakarka parobrodne družbe Austro-Americana, kot na sumu, da je morilec Vidalov. Kočijaž Rudolf, z njim konfrontiran, izjavlja odločno, da to ni oseba, ki jo iščejo.

OBČINA POGORELA.

Budimpešta, 6. februarja. Občina Poeloeske je popolnoma pogorela. Zgorelo je 45 hiš in 5 oseb.

VELIKI SNEŽNI VIHARJI.

Budimpešta, 6. februarja. Iz cele Ogrske poročajo o silnih snežnih viharjih. Nek železniški stroj se je prevrnil v sneg.

PO UMORU PORTUGALSKEGA KRALJA IN PRESTOLONASLEDNIKA.

Nove reforme na Portugalskem.

Lizbona, 6. februarja. Kralj je proglasil svobodo časopisja in je razveljavil odredbo, po kateri je imel preiskovalni sodnik neomejene pravice.

Franco obtožen. — Demisije guvernerjev.

Lizbona, 6. februarja. Bivši ministrski predsednik Franco bo obtožen radi kršenja ustave. Vsi guvernerji in uradi so demisionirali. V Lizboni bodo nove občinske volitve.

Pogreb žrtev.

Lizbona, 6. februarja. Pogreb umorjenega kralja in prestolonaslednika je definitivno določen na 8. t. m.

Angleška in španska eskadra pred Lizbono.

Oporto, 6. februarja. Angleška eskadra je plula mimo Oporta proti Lizboni.

Lagos, 6. februarja. Tu so se vsidrale štiri angleške križarke. (Torej je bil oficelni dementi neresničen.)

Madrid, 6. februarja. Križarka »Princesa de Asturias« je dospela včeraj zvečer v Lizbono.

Grof Riviera na čelu kraljevih morilcev.

Lizbona, 6. februarja. Listi poročajo: Grof Riviera in drugi plemiči, katerih sorodniki ječe v ječah ali pa so pregnani, so sklenili usmrtiti Franca. Ker se jim to ni posrečilo, sklenili so umoriti kraljevo rodino. Sin grofa Riviera je bil, ki je prvi streljal na kralja iz puške, skrite v palici, in je bil sploh na čelu kraljevih morilcev.

BEDA V NEW-YORKU.

New-York, 6. februarja. Znižanje temperature povzroča, da med revnejšim prebivalstvom umre sedaj trikrat več oseb na dan kot prejšnja leta. Bedo pomnoževa dejstvo, da je 25.000 oseb brez dela in

sredstev. 10.000 oseb, ki so brez strehe, blodi po ulicah.

FRANCOZOM SE V MAROKU GODI SLABO ?

Pariz, 6. februarja. Na borzi in v parlamentu se je razširila vest, da je Muley Hafid porazil d'Amada in pobil v bitki 163 Francozov. Vojni minister je to demental.

ŽITNE CENE.

Budimpešta 6. februarja.

Pšenica za april	12'00
Pšenica za oktober	10'44
Rž za april	10'18
Koruzi za maj	6'83
Oves za april	8'08

Efektiv: nesprem.

Zabtevajte zastoj

Na Franco moj veliki, bogato ilustrovani glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst uhodov, srebrnih in stališ ur, kakor tudi vseh vrst solidnih zlatin in srebrnin, godbenega orodja, jeklenega in usnjatega blaga po izvirnih tovarniških cenah

Nikel remont ura K 3'—
švic izvir „Roskopf“ pal. ura 6'—
regist. „Adler Roskopf“, nikel rem. 7'—
mon. s sidro
Goldin rem ura „Luna“, kolese s 8'50
dvojni plaščem 8'40
srebr rem ura „Gloria“ 12'50
„oklep. Veritica z rničico na 2'80
pero in karab., 15 gr težka 10'50
ruska Tola nikel ura
ura s kakovico K 8'50, budilka K 2'90, kuhinjska ura K 3'—
švarcvaldska ura K 2'80

Za vsako uro hitro pisмено jamstvo!
Nihak risko! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!

Prva tovarna za ure Hanna Konrad,
s. in kr. dvorni založnik v Mostu (Brüx) 654,
Češko. 2316 1-4

369

Hinko Brilli, dvorni lekarnar v Litiji, naznanja v svojem in v imenu svojega sina Alfonz-Ivana vsem prijateljem in znancem prečalostno vest, da je njegova iskreno ljubljena in dobra mati, oziroma stara mati, gospa

Antonija Brilli

danes, dne 6. februarja, ob 5. uri zjutraj po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 77. letu starosti blaženo zaspala v Gospodu.

Pogreb bo v soboto, dne 8. februarja, ob pol 3. uri popoldne iz hiše žalosti na litijski kol dvor, odk der se prepelje truplo nepozabne rajnice na karlovske pok. pališče, kjer se položi v rodbinsko rakev k večnemu počitku.

Sv. maše zadržnice se bodo darovale v Litiji in Karlovcu.

Litija, dne 6. februarja 1908.

Bolnica za živino.
Ordinacija od 9.—11. dop.
Telefon šte. 44.

143 13

Vsak dan sveže

pustne krofe

priporoča

J. Zalaznik

Stari trg šte. 21.

Namesto vsakega drugega obvestila.

Potrtega srca naznanjamo, da nam je naša predraga soproga, srčnodobra mati, tašča in stara mati, gospa

Katarina Jerman roj. Pristov

v starosti 79 let danes umrla, previdena s svetimi zakramenti za umirajočo.

Pogreb bode v petek 7. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti št. 2, Obrežna steza (Sv. Petra cesta) na pokopališče k sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 5. februarja 1908.

Ivan Jerman soprog.
Antonija Novak roj. Jerman hči.
Stanko in Leo Novak vnuka.

Fran Novak zet.

302

Proda se 3.8 3-1

hiša v Ljubljani

iz proste roke, z dobro idočo trgovino, kavo- in čajtočem.

Kje, pove upravništvo „Slovenca“.

Hiša tik velike ceste, oddaljena 5 minut od post. Javornik na Gorenjskem se

proda iz proste roke zaradi družinskih razmer. — K hiši spada tudi več parcel; poleg hiše je vrt, pripraven za stavbišče. V hiši sami je tudi urejeno za pekarijo. Več o tem pove lastnica **Marija Planinšek** na **Koroški Beli št. 93**, pošta Javornik, Gorenjsko. 231 (3)

Naznanilo in priporočilo.

IVAN OGRIN oblastv. konces. zidarski mojster in stavbni podjetnik

IVAN OGRIN :: :: :: v Ljubljani :: :: ::

se priporoča in naznanja slav. občinstvu in drugim korporacijam v Ljubljani, kakor tudi na deželi, da se je **preselil z Vrhnike v Ljubljano**

ter bode vprihodnje tu, kakor tudi na deželi vsa v svojo stroko spadajoča dela izvrševal točno in solidno po zmernih cenah.

Stavbna pisarna se nahaja na Karlovski cesti št. 5/1.

307 5-1 Z odličnim spoštovanjem

Ivan Ogrin, zidarski mojster.

Delniška družba „**ZDRUŽENIH PIVOVAREN**“ Žalec in Laško

priporoča svoje **izborna pivo**. — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko).

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavratore „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnic: K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

sprejema vloge na vložne knjižice in na žiro-račun proti **4 1/2 %** obrestim.

Vloge na tekoči račun, koje ostanejo vsaj **60 dni** naložene, obrestuje proti **8dnevni** odpovedi s **5 %**.

Rentni davek od vlog na knjižice plača banka sama.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond: K 200.000.

Ustanovni shod „Kmečke zveze“ v Smartnem pri Litiji.

Pomenljiv za našo organizacijo je bil dan 2. febr. t. l. Ustanovila se je namreč ta dan prepotrebna kmetijska zveza za litijski okraj, oziroma litijsko dolino. Dvorana posojilnične hiše je bila polna — bilo je navzočih do 300 mož. Shod je otvoril g. dekan Rihar. Nato je g. komercialni svetnik in državni poslanec Povše z nje mu lastno spretnostjo in jasnostjo razložil delo agrarne zveze v državnem zboru za kmetijski stan. Opozoril je tudi na znani draginjski predlog socialnih demokratov v državnem zboru ter dokazal z raznimi zgledi, da ni kmet vzrok draginje, ampak prekupci. Kmetijski položaj je sedaj slab. Treba bo izboljšati zemljo z umetnimi gnojili, uravnati in izboljšati pašnike. Opozoril je na dejstvo, da so se z izboljšanjem pašnikov tudi na Krasu pokazali lepi uspehi živinoreje. Pokazal je na zgledih, kako pada število ljudstva ondi, kjer vsled nakopičevanja zemljišč pada živinoreja. Za izboljšanje pašnikov in travnikov je treba gnojiti. Treba pa je tudi močvirje izsuševati, kameniti svet iztrebiti. Treba je tudi dobrih travnih, zlasti čistih deteljnih semen.

Za vse to pa mora biti denar. Država je dolžna prispevati — pa ne po kronah — ampak enkrat je treba večjo svoto posvetiti kmetiskemu napredku. Pokazal je na druge države, kako podpirajo kmetijski stan; n. pr. Nemčija je dala 40 milijonov mark samo za izboljšanje prešičereje. Torej denarne podpore je treba in pa drugih ugodnosti za kmeta, n. pr. hitrejšo vožnjo živine po železnici, da živina ne upade pri vožnji itd.

Pa poleg države si mora kmetijski stan sam pomagati v zadrugah, zvezah itd. — Zveze so neobhodno potrebne, da imajo poslanci zaslonbo pri delu v državnem zboru. Državni zbor bo moral v bližnji bodočnosti razpravljati o znižanju zemljiškega, hišnonajemninskega, hišnorazrednega in osebnega davka. Zato je potrebno, da kmetje združeni stoje za poslanci.

Po tej lepi razpravi, v kateri smo posneli najznamenitejše, je prešel g. državni poslanec na naše razmere v naši dolini in v naših hribih. Povdaril je, da v nobenem okraju ni tako slabih cest, kot v našem. Kakšne so ceste na Prežganje, Štango, Polšnik, Svibno; do Zagorja niti ceste ni. Treba bo resno prijeti vlado, da poskrbi za napravo prepotrebni cest. G. poslanec je pri tem povedal, da ina izdelano obširno razpravo v tem smislu, katero bo predložil novemu deželnemu zboru. Pritrjevanje in pohvala je bil dokaz, kako iz srca je govoril g. poslanec. G. dekan Rihar naroči g. poslancu, da naj v deželnem zboru podpira s svetom poslance našega okraja, ker žalibog njega ne moremo imeti za poslanca, ker hoče ostati v ljubljanski okolici.

G. župan Leopold Hostnik zahvali g. poslancu za njegovo delo, izreče zaupanje g. Povšetju, celemu »Slovenskemu klubu« ter predvsem voditelju stranke, dr. Šusteršiču.

Sprejele so se sledeče resolucije:

1. Shod kmečke zveze v Smartnem pri Litiji izraža poslancem »Slovenskega kluba« zahvalo za dosedanje koristno delovanje ter popolno zaupanje za prihodnje.
 2. Shod pozivlja c. kr. deželno vlado, da pospeši volivno reformo za deželni zbor takoj, ko se snidejo novoizvoljeni deželni poslanci.
 3. Shod pozivlja gosp. drž. poslanca Povšeta, da podpira poslance našega okraja.
 4. Shod odločno zahteva, da se meja južnih dežel živini ne sme odpreti in to zavoljo cen in boleznih.
 5. Vlada naj da znatno podporo za izboljšanje njiv in travnikov.
 6. Shod pozivlje vse volivce k edinstvi in slogi ob deželnozbornski volitvi.
 7. Shod izraža sv. Očetu Piju X. ob njegovi zlati maši, kakor tudi prisvetlemu vladarju Francu Jožefu I. ob 60letnici vladanja naiškrenejše izraze udanosti.
- Kot zadnja točka je bila volitev odbora »Kmečke zveze«. Kot načelnik je bil izvoljen vrli posestnik Alojzij Kotar iz Male Kostrevnice. Odbornike smo porazdelili po različnih občinah. Odbor se je sestavil sledeče: Janez Čopar iz Vel. Kostrevnice, I. namestnik; Rudolf Berčon iz Javorjev, II. namestnik; g. župan Leopold Hostnik, kot tajnik, Anton Lavrič iz Sevška, kot blagajnik.
- Naj društvo raste in cvete v prospah ljudstva!

Za predavanja v izobraževalnih, strokovnih, gospodarskih, nabožnih in podobnih društvi, za socialne, apologetične in druge kurze itd.

Seznam knjig.

Mogočno se po vsej slovenski domovini razširja izobraževalno delo po društvi. Čimbolj nasprotniki rušijo verske in družabne temelje, ki na njih sloni naša kultura, tembolj vztrajno in temeljito krščansko-demokratiško gibanje zajezuje potom ljudske izobrazbe naval liberalizma in socialne demokracije. Izobrazba je začetek in krona vsemu našem ljudskemu delu. Ker pa je za voditelje izobraževalnih društev in za prirejevalce socialnih, gospodarskih in apologetičnih kurzov vsled preobilice drugega dela in pomanjkanja časa večkrat težko izbirati si vedno nove snovi in jo vsakokrat do dna predelati, bomo gotovo vsem ustregli, ako iz bogate zaloge »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani izberemo in markiramo posamezne knjige in cele zbirke ljudskoizobraževalne vsebine iz najrazličnejših strok. Pripomnimo, da smo iz najboljšega izbrali le najboljše. Knjig, ki so na eni strani preobširne, namenjene zgolj za strokovnjake specialiste, na drugi pa prepovršne, netočne in uporabne le za enkrat, potem pa nimajo nobene vrednosti več, smo vse izpustili. Povdarili smo le tiste, ki so pregledne, pripravne za predavanja, pogovore in poučne tečaje, zanesljive in točne, kratke, toda vzlic temu temeljite in trajne vrednosti. To velja zlasti za navedene zbirke, pri katerih sodelujejo sloviti učenjaki in raziskovavci, toda v splošno razumljivi obliki in vseskozi praktično. Vemo, da s tem odpomoremo velikemu nedostatku. Našim predavateljem podajemo s tem pregled o najboljših knjigah poučne vsebine za ljudstvo in s tem podamo najboljšo informacijo vednemu povpraševanju po delih te vrste. Zlasti v obmejnih krajih bodo ondote mlade krščansko-socialne zveze gotovo z veseljem posegle po tem seznamu.

Vse tu omenjene knjige so v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani in se pri njej naročijo.

Die Ursachen der grossen französischen Revolution, z 20 slikami. — Widmann. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Die französische Revolution vom Jahre 1789—1795, z 49 slikami. — Oberle. — 2 K 88 h, vez. 4 K 8 h.

To sta dve zelo uporabni knjigi za proučevanje francoske revolucije, ki nudi neizčrpno gradivo za znanstvenopoljudna predavanja. Francoska revolucija je ena izmed najbolj poučnih dob v novejši zgodovini, ker so v njej početki moderne naziranja o politični, socialni in verski svobodi. Francoska revolucija nam tudi podaja nebroj živih zgledov, ki na ljudstvo gotovo vplivajo.

Iz zbirke »Naturwissenschaftliche Jugend- und Volks-Bibliothek« priporočamo:

Zv. IV. **Kunsthawerker im Tierreich**, z 38 slikami. — Niessen. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Razloži smotrno delovanje živih bitij v narodi, čudovite nagone živalstva, ki pričajo o modri uredbi stvarstva.

Zv. VI. **Im Telegraphen- und Telephonbureau**, z 20 slikami. — Engeln. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Ta snov iz živahnega modernega prometnega življenja bo ljudstvo gotovo zelo zanimala.

Zv. XIII. **Unsere Nahrungsmittel vor Gericht**, z 22 slikami. — Dierks. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Zv. XIV. **Aus dem Wunderreiche der Elektrizität**, z 20 slikami. — Engeln. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Nuja ugodno priliko ljudstvu razložiti pomen elektrike za naše gospodarsko življenje, trgovino, narodno ekonomijo in kulturo sploh.

Zv. XX. **Gewerkfleiss im Insektenstaat**, z 15 slikami. — Bendel. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Zv. XXXIII. **Kampf ums Dasein in Pflanzenreich**, z 74 slikami. — Hofinger. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Zv. XXXV. **Das Leben der Ameisen und ihrer Gäste**, z 47 slikami. — Schmitz. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Te tri knjige prinašajo mnogo zanimivega gradiva iz življenja žuželk in rastlinstva.

Zv. XXXIX. **Die vulkanischen Erscheinungen**, z 22 slikami. — v. Filek. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Vedno aktualna snov! Tolmačenje ognjenjskih pojavov vzbuja v ljudstvu misel za prirodne zakone in njih globlje umevanje.

Zv. XLII. **Altes und Neues vom Monde**, z 21 slikami. — Dr. Müller. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Zv. XLIII. **Die Biene**, z 40 slikami. — Rechtschmid. — Broš. 1 K 44 h; vez. 2 K 4 h.

Zv. XLVII. **Das Wasser im Dienste des Menschen**, s 75 slikami. — Musmacher. — Broš. 1 K 44 v; vez. 2 K 4 v.

Kako uporabljati vodne sile zlasti v obrti in večji industriji, kakor tudi za večja kmečka gospodarstva, melioracije suhe zemlje, to je velike važnosti za povzdigo narodnega blagostanja. Ta knjiga obsega še mnogo več.

Iz zbirke »Aus Natur und Gelteswelt« priporočamo:

Zv. 1, 2, 3. **Alkoholismus. Seine Wirkung und Bekämpfung**. (3. zvezki). Prvi od dr. Weganda, drugi od dr. Straupa, tretji od dr. Aschaffenburga. Vsak zvezek po 1 K 50 h.

Ti trije zvezki tvorijo strokovnjaško delo, prevažno v našem času, ko je boj proti alkoholu geslo vseh počtenih ljudskih mož in izobraževalcev. Knjiga se sama priporoča.

Zv. 5. **Luft, Wasser, Licht und Wärme**. — Blochmann. Vez. 1 K 50 h.

Zv. 78. **Arbeiterschutz**. — Dr. Zuriedineck-Sudenhorst. — Vez. 1 K 50 h.

Knjiga je velike vrednosti zlasti zdaj, ko se pri nas izdelujejo postave za delavsko varstvo in je to vprašanje na dnevnem redu.

Zv. 110. **Astronomie**. — Dr. Oppenheim. Vez. 1 K 50 h.

Malokatera stvar zanimlje naše ukaželjno ljudstvo bolj kot zvezdoznanstvo. Zato sežite po tej knjigi!

Zv. 19. **Ernährung**. — Dr. Frenzel. — Z 6 slikami in 2 tabelâ. Vez. 1 K 50 h.

Zv. 13. **Leibesübungen**. — Dr. Zander. — Z 19 slikami. Vez. 1 K 50 h.

V naših časih časih, ko je za človeka, preobloženega z dušnim delom in skrbmi, telesno razvedrilo prepotrebno, je vsako tako knjigo treba toplo priporočati. Opozarjamo nanjo telovadne odseke.

Zv. 107. **Obstbau**. — Dr. Voges. — Z 13 slikami. — Vez. 1 K 50 v.

Za kmeta prepotrebno.

Zv. 154. **Säuglingspflege**. — Kaupe. — Vez. 1 K 50 h.

Opozarjamo na to knjigo matere in učiteljice, ki predavajo po izobraževalnih društvi. Med našim ljudstvom vladajo glede na negovanje in prehranjevanje malih otrok čestokrat zelo napačni pojmi. Zato je knjiga zelo priporočljiva.

Zv. 27. **Die fünf Sinne des Menschen**. — Dr. Kreibitz. — Vez. 1 K 50 h.

Zv. 47. **Die Tuberkulose**. — Dr. Schumburg. — Vez. 1 K 50 h.

Zv. 83. **Der Aberglaube in der Medizin und seine Gefahr für Gesundheit und Leben**. — Hanemann. — Vez. 1 K 50 h.

Teh knjig ni treba posebič priporočati, ker naslovi in pisatelji kažejo in jamčijo za njihovo važnost.

Zv. 94. **Die Ameisen**. — Dr. Knauer. — Z 61 slikami. — Vez. 1 K 50 h.

Zv. 96. **Schulhygiene**. — Burgerstein. — Z 33 s slikami. — Vez. 1 K 50 h.

Nato opozarjamo zlasti šolska vodstva in učiteljstvo.

Zv. 136. **Die menschliche Stimme und ihre Hygiene**. — Dr. Gerber. — Z 20 slikami. — Vez. 1 K 50 h.

Zv. 149. **Das Auge des Menschen**. — Dr. Abelsdorff. — Z 15 slikami. — Vezano 1 K 50 h.

Čudovita uredba očesa nas navaja k globljemu umevanju modrosti, ki se povsod v narodi kaže.

Zv. 152. **Krankenpflege**. — Dr. Leich. — Vez. 1 K 50 h.

Zv. 161. **Die öffentliche Fürsorge für die hilfsbedürftige Jugend**. — Dr. Petersen. — Vez. 1 K 50 h.

Delavska društva bodo težko pogrešala to knjigo. Tudi duhovniki, učitelji, župani in drugi javni funkcionarji se bodo zanimali za to pereče vprašanje.

Zv. 162. **Die öffentliche Fürsorge für die sittlich gefährdete und die gewerblich tätige Jugend**. — Dr. Petersen. — Vez. 1 K 50 h.

Je nadaljevanje prej omenjene.

Iz zbirke **WEBER'S ILLUSTRIRTE HANDBÜCHER**.

Auswanderung. — Meinecke. — Vez. 3 K.

Vprašanje, kako omejiti izseljevanje, ki tako zelo škoduje narodnemu blagostanju in gospodarstvu, je zlasti v slovenskih deželah, eminentno aktualnosti. Zato je poduk ljudstvu v tem oziru prepotreben.

Milchwirtschaft. — Werner. — Z 23 slikami. — Vez. 9 K 60 h.

Za naše mlekarke zadruge! Knjiga je zelo obširna, temeljita in strokovnjaška.

Leitfaden der Turnkunst. — Dr. Klotz. — Z 105 slikami. — Vez. 4 K 80 h.

Telovadni odseki — sežite po tej knjigi!

Allgemeine Weltgeschichte. — Flathe. — Vez. 4 K 20 h.

Landwirtschaftliche Botanik. — Müller. — Z 48 slikami in 4 table. — Vez. 2 K 40 h.

Landwirtschaftliche Tierzucht. — Dr. Werner. — Z 20 slikami. — Vez. 3 K.

Kateri kmečki gospodar se ne bo zanimal za to stroko, ki je zanj življenske važnosti?

Feuerlösch- und Feuerwehrwesen. — Fried. — Z 217 slikami. — Vez. 5 K 40 h.

Krankenversicherung. — Wengler. — Vezano 2 K 40 h.

Physiologie des Menschen. — Dr. Scholz. — Z 58 s slikami. — Vez. 3 K 60 v.

To knjigo priporočamo zlasti za to, ker se je na vprašanja anatomije in fiziologije dozda res premalo oziralo. Tudi v tem oziru je splošna izobrazba za ljudstvo velikega pomena.

Der mündliche Vortrag. III. Teil. Schönheit des Vortrages. — Benedix. — Vez. 4 K 20 h.

Mimik und Gebärdensprache. — Skraup. — Z 58 slikami. — 4 K 20 h.

Iz zbirke »BENZINGER'S NATURWISSENSCHAFTLICHE BIBLIOTHEK« priporočamo:

Die Erde. Ihre Endstehung und ihr Untergang. — P. Gander O. S. B. — Z 34 slikami. — Vez. 1 K 80 h.

Knjige te zbirke so prav posebič priporočljive, ker so od katoliških učenjakov pisane, pa vendar zelo poljudne in vseskozi korektno.

Der erste Organismus. — P. Gander, O. S. B. — Z 27 slikami. — Vez. 1 K 80 h.

Die Abstammungslehre. — P. Gander, O. S. B. — Z 29 slikami. — Vez. 1 K 80 h.

Zlasti za kurze med dijaki in v mestih, koder si nasprotniki prizadevajo rušiti temelje veri z nedokazanimi naravoslovnimi teorijami.

Die Bakterien. — P. Gander, O. S. B. — Z 23 slikami. — Vez. 1 K 80 v.

Z veseljem bo vsakdo segel po knjigi, ki nas poučuje o najmanjših živih bitjih, ki čestokrat povzročajo najbolj nevarne bolezni. Kakor nalašč za ljudska predavanja.

Die Pflanze in ihrem äusseren Bau. — P. Gander, O. S. B. — Z 117 slikami. — Vez. 3 K 60 h.

Die Uhren. Ein Abriss der Geschichte der Zeitmessung. — P. Kindler, O. S. B. — Z 65 slikami. — Vez. 1 K 80 v.

Velepoučno in mikavno!

Naturwissenschaft und Glaube. — P. Gander O. S. B. — Vez. 1 K 80 v.

Wunder der Kleintierwelt. — P. Gander, O. S. B. — 66 slik. — Vez. 1 K 80 h.

Ameisen und Ameisenseele. — P. Gander, O. S. B. — Z 32 slikami. — Vez. 1 K 80 h.

Za predavanja apologetične vsebine so te knjige velike vrednosti.

Iz zbirke »SCHUMANN'S MEDIZINISCHE VOLKSBUCHER«.

Die Lungenschwindsucht. — Dr. med. Jacobi. 1 K 80 h.

Die Arbeiterwohnungsfrage in Deutschland am Beginn des XX. Jahrhunderts. — Dr. med. Hanauer. — Vez. 1 K 80 h.

Die Impfung. — Dr. med. Lehmann. — Vezana 1 K 80 h.

Hygiene der Wohnungen. — Dr. med. Hanauer. — Vez. 1 K 80 v.

Zlasti za delavstvo so vsa ta dela velikega pomena. Zdravniki, predsedniki delavskih društev, njihovi zastopniki in učitelji bodo tu našli obilo gradiva za socialno higijensko reformo.

Diphtherie und Keuchhusten. — Dr. Köstler. — Dr. Dieckerhoff. — Vez. 1 K 80 v.

Wesen und Wirkung der Arzneimittel. — Dr. Lobedank. — Vez. 1 K 80 h.

Die Krankheiten der Nase und des Rachens. — Dr. Klatt. — Vez. 1 K 80 h.

Pflege der Wöchnerin und des Neugeborenen. — Dr. Flamm. — Vez. 1 K 80 h.

Ueber den Bau und die Funktionen des menschlichen Körpers. — Dr. Klatt. — Vez. 1 K 80 h.

Die Bedeutung und Ausnützung der Nahrungsmittel. — Dr. Schreiber. — Vez. 1 K 80 h.

To vse so dela, ki je z njihovo tvarino treba ljudstvo po društvi seznaniti, da bo poučeno v stvarih, ki se tičejo socialne higijene.

Infektionskrankheiten: Masern u. Scharlach. — Dr. Schnurr. — Vez. 1 K 80 h.

(Dalje.)

Širite, naročajte „Slovenca“!

Stanovanje & Pisarniški pomočnik

za eno samo stranko v celi hiši na Starem trgu št. 10 se **odda** z maj-terminom. Stanovanje obstoji iz treh sob, kabineta, kuhinje in vseh prikljin. Električna razsvetljava. V hiši ni nobene druge stranke, razun v pritličju prodajalna.

Več se poizve istotam v prodajalni **J. Podlesnik** ml. 295

ki je popolno več slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, kakor tudi steno-grafije, se takoj **sprejme**.

Samo pismene ponudbe sprejema inženir **K. Lachnik**, Ljubljana, Beethov-nove ulice št. 4. 296 2-2

Na svetovni razstavi v St. Louis 1904 najvišja odlika „Grand Prix“

Globus
čistilni ekstrakt
čisti boljše kakor
vsako drugo kovinsko čistilo

Pozlatarstvo in podobarstvo.

Slavnemu občinstvu, osobito pa velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom vljudno naznanjava, da sva pod tvrdo

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) in pozlatarsko obrt ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Prvi družnik **Dragotin Götzl** je poznat osobito po Kranjskem glede pozlačevanja oltarjev in drugih cerkvenih del ter je posloval v tej stroki preko 16 let pri svojem bratu Aleksandru Götzlu ter je izvežban posebno v novostih in polihromiji.

Drugi družnik **Slavoj Lebar** pa je že nad 15 let rezbar in kipar ter ima strokovno šolsko naobrazbo.

Priporočava se torej za vsa ta strokovna dela ter pošiljava razne načrte brezplačno na vpogled. — Izvrševala bodeva vsako izročeno delo vestno, umetniško, rečno in po zmernih cenah.

Priznalna pisma so vedno na razpolago.

V zalogi bodo vedno razna razpela in okvirji za cerkvene in druge podobe. 192 7-7

Z odličnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar
pozlatarstvo in podobarstvo.

Leta 1777
Ustanovitev torčke
Ant. Bischof
Trst

Vina
Žganja
Likerji
Brezalkoholne pijače
Čaji
Cenik zastoj

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Umetniške podobe klasičnih in modernih mojstrov, zgodovinske, pokrajinske, genre-slike in druge, v umetniško dovršenih okvirih ter v vsakeršni velikosti in slogu. primernemu slogu pohištva in oprav imamo v veliki izbiri na razpolago.

Knjigovodstvo. I. del. Spisal Ivan Podlesnik. Vežano K 3-20. Prepotrebna knjiga, odlikujoča se posebno po prirodnih tabelah, je nujne važnosti za izobraževalna društva, čebelle, gospodarska društva in podobna, zlasti zato, ker je v slovenskem slovstvu edina v svoji vrsti po svoji točnosti in temeljitosti. Prvi pogoj vsakemu zdravemu podjetju je red in urejeno knjigovodstvo; obrtniki, trgovci, gospodarji, društva itd. naj sežejo po tej jasni in pregledni, vsakemu umljivi knjigi.

Pouk zaročencem in zakonskim. Spisal župnik Janez Zabukovec. Vežano K 1-40. Praktično uporabljivost te knjige dokazuje že to, da se je izkazala druga izdaja za prepotrebno. Ker se v njej upošteva že najnovejši odlok v cerkvenozakonski zakonodaji „Ne temere“ in ker je pouk za zaročence in zakonske največjega pomena v modernem času, ko je treba v prvi vrsti moralno in socialno dvigniti družino, ki je temelj državi, je ta knjiga zlasti za duhovne pastirje neobhoden pogoj za uspešno pastoralno delovanje.

Malo življenje. Povest. Spisal dr. Fr. Detela. (Ljudske knjižnice 4. zv.) Broširano K 1-—, vežano K 1-90. To knjigo priporoča priljubljenost pisateljeva, ki kakor le malokdo umeva naše ljudstvo in se zlasti v tej povesti odlikuje po realističnem opisovanju kmečkih značajev.

Kobzar. Izbrane pesmi Tarasa Ševčenka z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesnikovim življenjem; prevlel Abram Jos. (Leposlovne knjiž. 5. zv.) Broširano K 2-40, vežano K 3-60. „Kobzar“ največjega maloruskega pesnika se bo udomačil med Slovenci, ker je pričujoči prevod oskrbel najboljši strokovnjak v ukrajinskem slovstvu med Slovenci, Josip Abram, ki je prevodu dodal globokoumevani slovstveni in življenjepisni uvod.

Mešani in moški zbor. I. zvezek. Uglasbil župnik Jakob Aljaž. K —-60. Obsega Gregorčičeve: Domovini, Nvesti, Zveni mi, za mešan in Naša zvezda, Ujete ga piča tožba, Soči, za moški zbor. — Te skladbe ne potrebujejo priporočila; gospod skladatelj sam skromen in priprost, umeva popolnoma posluš našega ljudstva, a ne da iz rok svojih umotvorov dokler niso popolnoma dovršeni. Zato pa tudi naši pevski zbori z veseljem segajo po Aljaževih skladbah. — Istotako priporočamo društvenim zborom tudi novo zbirko:

Venček narodnih pesmi, za mešan zbor. I. in II. zv. Harmoniziral Alojzij Mihelič. Oba zvezka K 1-—.

Lavrčansk o litanije. Za ljudsko petje zložil Anton Foerster (z novim besedilom). K —-40.

Litanije presv. srca Jezusovega. Za ljudsko petje zložil Anton Foerster (z novim besedilom). K —-40. — Te litanije se držijo popolnoma novega cerkvenega besedila; prirejene so za mešan, kakor tudi samo za moški ali samo za ženski ženski zbor. Poje jih lahko vsak tudi manj izvežban zbor; da so pa kljub svoji lahkotni in priprostosti pravi umotvor, nam jamči ime velezaslužnega gospoda skladatelja.

Dom in Svet za leto 1908. Celoletna naročnina K 10-— S tem letnikom se je „Dom in Svet“ povzpela visoko nad vse leposlovne liste, zavzema pa tudi častno mesto v vseh slovenskih publikacijah te vrste. Kar bo najbolj potegnilo naše berivaželjno občinstvo na letošnji „Dom in Svet“, je povest

ljudskega pisatelja dr. Detela: „Rodo-ljubje na deželi“. Na višini je tudi ilustracijski del „Dom in Sveta“, prvo številko diči dovršena umetniška priloga, ki bo tudi v prihodnjih številkah.

Herder's Konversations-Lexikon. III. Aufl. 8 vezanih zvezkov v originalni polfrancoski vezbi, (S tekstom, risbami, slikami in tabelami. Vsak zvezek 1700—1900 strani s polstranskimi predali.) Cena K 120-— Vsebinska tega naučnega slovarja so: Kratkost sestavkov, (Mayerjev in Brockhausov slovar imata vsak po 17 zvezkov) točnost, preglednost in zanesljivost, jako nizka cena. Kdor ima stari Meyerjev ali Brockhausov naučni slovar in si želi oskrbeti najnovejši Herderjev konverzacijski leksikon, ta ju lahko izmenja in se mu zato vračuni pri izmenjavi za Mayerjev ali Brockhausov leksikon kateregakoli 28-8 K Za starejšo izdajo Herderjevo in pa Manzov ali Piererjev leksikon 12 K.

Illustrierte Weltgeschichte. — Widmann Fischer, Felten. 4 vezani zvezki K 60-—. Kdor si ne more nabaviti obširne Weissove „Svetovne zgodovine“, temu bo pričujoča ilustrirana svetovna zgodovina izborna služila, ker se odlikuje po pregledni kratkosti, trenostjo in zanimivostjo. Slike, umetniške priloge in facsimili stoje na višini časa.

Die Frauenfrage. Spisal P. Augustin Rösler. Broširano K 9-60; vežano K 11-28. Slovito delo strokovnjaka v ženskem vprašanju je nekako protidelo proti znani Beblovi „Die Frau“. Knjiga je zbudila veliko pozornost tudi v nasprotniškem taboru, zlasti pa med socialno demokracijo. Pripravljajo se prevod v vse svetovne jezike. Izčrpna je vsa, stara in moderna literatura v tem vprašanju. Temeljnost se druži z zanimivim osvetljevanjem vseh tozadevnih problemov.

Die Gewerbeordnung. Textausgabe mit Berücksichtigung aller durch die bisherigen Novellen, einschließlic das Gesetz vom 5. Februar 1907 vorgenommenen Abänderungen und Ergänzungen. Herausgegeben von Dr. Laurenz Ostettner. Broširano K 2-40. Kdor hoče proučevati obrtno zakonodajo, mora seči po tej najnovejši izdaji. Zlasti pa je praktičnega pomena in vporabljivosti za obrtni stan, ki se izkuša dvigniti in uveljaviti svoje težnje.

Novi vinski zakon, tiskan na kartonu, 70 vin.

Kritična razprava o lurških dogodkih. I.—III. del. Spisal dr. Jurij Bertrin. Cena: vsi trije deli broširani K 4-40. Knjiga je temveč važnosti, ker se bo ravno letos obhajal jubilej slovite lurške božje poti. Strokovnjak obravnava po strokovnjaških izkazih in zapiskih o čudežih v Lurdi in doprinaša neizpodbojne dokaze o njihovem nadnaravnem značaju Pridigarji, kateheti in apologetje bodo v njej našli neizčrpni vir za obrambo vere.

Die Geschichte meines Lebens von Helen Keller. 35. Auflage. Vežano K 7-80. Noben pedagog ne bi smel te knjige, ki je izšla že v 35. izdaji pogrešati. Razvoj slepe in gluhe deklice, ki je po izvanredni vztrajnosti in mojstrski vzgoji tako daleč povzpela, da vzlic pomanjkanju poglavitnih čutov zamore pohajati v eučiliščih in ondi dobro napredovati, je za pedagoga velepučen.

Der heilige Franz von Assisi, von Johannes Jørgensen. Ein Lebensbild. Vežano K 7-20. To je najboljša knjiga znanega danskega konvertita in risatelja. Brezdvomno bo našla globoki odmev v naši dobi, ki tako rada proučuje zlasti frančiškansko dobo v Italiji in njen svetovni pomen za povzdigo religioznega življenja.

Ars sacra. Blätter der heiligen Kunst. 20 Kunstblätter mit Text in Grossquart. K 3-—. Čuditi se mora vsakdo, kako je po tako nizki ceni mogoče tako umetniško opremiti knjigo, kakor je pričujoča. Vsebuje 20 umetniških reprodukcij najslavnejših klasičnikov (Michelangelo, Dürer, Fra Angelico da Fiesole, Raffael itd.) nabožne vsebine. Vrednost knjige povečuje ascetično besedilo, pridejano vsaki podobi.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.